INTERREG www.interreg-sverige-norge.com	**Program för Europeiskt territoriellt samarbete 2007-2013** www.interreg-sverige-norge.com	**EUROPEISKA UNIONEN** **Europeiska regionala utvecklingsfonden**

Rapporten avser projekt inom: **NORDENS GRÖNA BÄLTE**	**Dnr:** **N30441-20-08**
FILM COMMISSION JÄMTLAND TRØNDELAG **www.midnordicfilm.com**	mnfc MID NORDIC FILM COMMISSION
Slutrapport för perioden 2008-06-01-2011-05-31	

1. Sammanfattning

En sammanfattande beskrivning av projektet: verksamhet, resultat, erfarenheter och kostnad m.m.

Erfaringene fra forprosjektet "Film Commission Jämtland Trøndelag" dannet grunnlag for det 3-årige prosjektet "Mid Nordic Film Commission". Prosjekteiere har vært Jämtland Läns Landsting, Sør- og Nord-Trøndelag fylkeskommuner, Trondheim kommune og Midtnorsk Filmsenter.

Mid Nordic Film Commission (MNFC) har haft som uppdrag att marknadsföra regionen Jämtland och Tröndelag som nationell och internationell produktionsplats för film, video och multimedia. Kommissionen har varit en resurs för nationella och internationella produktionsbolag genom att erbjuda konsultation och miljörekognoscering samt förmedla kontakter till berörda myndigheter, företag och filmarbetare. Kommissionen har även som uppdrag att samordna resurser i regionen avseende teknik och produktion, och ansvarar för kompetensutveckling för att utbilda filmbransjen och unga filmarbetare i regionen.

Genom projekt Mid Nordic Filmcommission, har insatser gjorts för att stärka filmverksamhet i regionen och skapa en höjd kunskapsnivå kring film- och filmrelaterade verksamheter. Att lansera bilden av vår gemensamma region som en filmaktiv region samt att marknadsföra våra miljöer för filminspelning har varit det viktigaste uppdraget, vilket har skett med framgång. Det stärker bilden av vår region som en aktiv filmmiljö. Vi har lagt grunden för framtida samspel inom sektorn film- media, ur ett offensivt interregionalt perspektiv.

Projektet har stimulerat till sysselsättning och etablering av nya företag samt verkat för att stärka infrastrukturen för film genom att hjälpa fram och identifiera nya företag i branschen. Efterfrågan på utbildade filmarbetare har ökat i samband med filminspelning i regionen. En fungerande infrastruktur för film innebär förutom tekniska faciliteter och tjänster också en kompetent filmarbetarkår med möjligheter till utveckling.

Filmbranschen har genom tiderna varit starkt mansdominerad. För att förbättra *jämställdheten*

och öka medverkan av kvinnor, har vi genomfört särskilda satsningar på filmintresserade unga kvinnor. Syftet har varit att stärka kvinnors kompetens och möjligheter att verka på filmområdet i regionen. Kvinnor har i hög utsträckning varit delaktiga i projektet.

När det gäller mångfald och integration har alle kurstiltak har vært rettet mot en bred målgruppe med ambisjoner om å nå alle relevante målgrupper. Det er ikke arrangert spesielle kurs rettet mot særskilte målgrupper, men flere av deltakerne på tiltakene har hatt flerkulturell bakgrunn.

Det er gjennomført en ekstern evaluering av prosjektet i siste fase og hovedkonklusjonen i evalueringsrapporten er *"(..) at kvantitative målsettinger for perioden er oppnådd. Aktivitetene er i betydelig grad gjennomført."*. Det har imidlertid vært et utfordrende prosjekt der ikke alle ambisjonene knyttet til kvalitet, samhandling og faglig forankring er innfridd. De positive resultatene av prosjekter er likevel så sterke, at det vurderes som viktig å videreføre arbeidet med en felles filmkommisjon.

2. Projektets bakgrund

Redovisa varför projektet uppstått, problembakgrund, huvudmän, finansiering, tidplan m.m.
Film är en växande kreativ näring som stärker den lokala identiteten och marknadsför regionen både nationellt och internationellt. Långfilmsproduktion är en mycket kostsam verksamhet som tidigare var koncentrerad till storstadsregioner runt om i världen.

Filmindustrin har uppmärksammat konstnärliga och ekonomiska fördelar i att söka sig till inspelningsplatser som kan erbjuda attraktiv filmmiljö och faciliteter utanför storstadsmiljö och studios. I jakten på minskade kostnader förlägger idag de större filmbolagen delar av sin produktion till länder som kan ge ekonomiska incitament, till exempel Irland, Island, Australien och Nya Zeeland. Därmed har möjligheterna för andra regioner öppnats samtidigt som konkurrensen om filmproduktionerna också har hårdnat.

Att film kan vara en drivkraft för regionalt utvecklingsarbete har många regioner och landsting tagit fasta på. Under 1990-talet växte intresset för regional filmproduktion bland annat i de nordiska länderna. Som ett led i denna process har en rad nationella och regionala filmkommissioner organiserats i syfte är att marknadsföra den egna regionen i kampen om filmproduktionerna.

Projektägarna, Jämtlands Läns Landsting/Filmpool Jämtland och Sør-Trøndelag Fylkeskommune med Trondheim kommune,Nord Trøndelag - fylkeskommne och Midt-Norsk Filmsenter som projektpartners, genomförde ett förprojekt 2006 för att undersöka möjligheterna för en etablering av en gemensam filmkommission. Förprojektet föll väl ut och en ansökan om treårigt Interregprojekt lämnades in och beviljades i maj 2008.

Projekt Mid Nordic Filmcommission 2008-2011 har finansierats av Jämtlands Läns Landsting, KK stiftelsen, Länsstyrelsen Jämtland, Sparbanksstiftelsen, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune.

Tidsplan

- Planering av verksamhet och rekrytering av filmkommisionärer skjedde 3 første månader

- Kartläggning och fotografering av locations till hemsida/databas har skett löpande under projektets gång.
- Utvikling av hjemmeside ble gjennomført høsten 2008, oppgradering høst 2010/vinter 2011
- Kartläggning av filmarbetare har skett under projektets gång
- Utvikling av database for regional filmbransje ble gjennomført høsten 2010 – vinter 2011
- Kartlegging av hotellbransch och offentliga strukturer har skett löpande i projektet
- Kursverksamhet/kompetanseutvikling har skett hele prosjektperioden
- Information och nätverksbygge regionalt,nationellt och internationellt har skett under hele projektets gång
- Forskningsprojekt KK stiftelsen har genomförts löpande under projektets gång.
- Planläggning av fortsatt verksamhet påbörjades i mitten av 2009 och diskuterades fram till maj 2011.
- Evaluering av prosjektet ble gjennomført vinter-vår 2011

3. Projektbeskrivning, målgrupp,resultat och resultatindikatorer samt effekter

3.1 Projektbeskrivning

Beskriv de verksamheter/aktiviteter som bedrivits och finansierats inom ramen för stödet. Beskrivningen ska inte omfatta verksamheter som projektet inte har finansierat. Försök att vara så konkret som möjligt. Beskriv också avvikelser från planerad verksamhet. Redovisa även hur stor andel av kostnaden för projektet som lagts på respektive verksamhet/aktivitet.

Projektet Mid Nordic Film Commission har syftat till att utveckla och marknadsföra regionen som nationell och internationell produktionsplats för film, video och multimedia. Arbetet har inriktats på att kartlägga och synliggöra befintliga filmarbetare och så kallade locations i regionen. Parallellt med detta har två filmkommissionärer etablerat och utvecklat kontakter med den nationella och internationella filmbranschen.

Målgrupper har varit producenter, filmarbetare, näringsliv, offentliga aktörer samt besöksnäringen.

Film Commission Jämtland- Trøndelag bytte några månader efter projektstart namn till Mid Nordic Film Commission i samband med att hemsidan lanserades.

Virksomhet og gjennomførte tiltak:

Kartlegging: Utveckle och underhålla databaser för resurser, locations, faciliteter, projekt mm
- Fotografering av miljøer: tilgang til flere tusen foto, derav et utvalg gjort tilgjengelig på nettsiden, samarbeid reiseliv
- Oversikt over filmbransjen i regionen: database med ca 300 personer

Nettverksbygging: utveckle och etablere kontakter med den nationella och internationella filmbranschen (jf vedlegg nr 1)
- Deltakelse festivaler
- Deltakelse bransjeevenement
- Deltakelse konferanse/seminar
- Møter med samarbeidspartnere

Kompetensutbildning: for filmbransjen i regionen, samt for barn og unge (jf vedlegg nr 2)

- 6 kurs for filmbransje med ca 150 deltakere
- 15 kurs for barn/unge med ca 600 deltakere

Tilrettelegging for produksjonsselskap/service (jf vedlegg nr 3)

- Produksjoner der kommisjonen har bidratt med tjenester/service
- Produksjoner som har hatt innspilling i regionen og som har vært i kontakt med kommisjonen
- Oppdrag locationscouting er gjort av både kommisjonærene og i form av kjøpte tjenester hos personer som har deltatt på kurs i location scouting

Grenseregionalt samarbeid: föra samman den svenska och norska filmindustrin och utveckla samarbetet över gränsen.

- Felles kurs
- Felles markedsføring av regionen
- Samarbeid mellom filmpool og filmsenter
- Samarbeid mellom fylkeskommuner, kommune og landsting

Marknadsföring: utarbeta och genomföra marknadsföringsplaner, (jf vedlegg 4)

- marknadsföra kompetens och faciliteter i regionen på filmmässor och filmfestivaler
- hjemmeside
- produksjonsguide
- møter

Prosjektstyring

- Planering av verksamhet och rekrytering av filmkommisionärer skjedde 3 første månader
- Styringsgruppen ble etablert med representanter fra prosjekteierne: JLL, STFK, NTFK og TK. I januar 2010 ble styringsgruppen utvidet med representanter fra Filmpool Jämtland, Midtnorsk Filmsenter og Midtnorsk Filmfond. På norsk side ble det i tillegg etablert en utvidet gruppe der også styrelederne i Midtnorsk Filmsenter og Midtnorsk Filmfond var representert.
- Det er avholdt 13 møter i styringsgruppen i prosjektperioden

Forskning/evaluering

- Forskningsprojekt KK stiftelsen har genomförts löpande under projektets gång. (jf vedlegg 5)
- PricewaterhouseCoopers gjennomførte vinter-vår 2011 en evaluering av prosjektet (jf vedlegg 6)

Videreføring: Planläggning av fortsatt verksamhet påbörjades i mitten av 2009 och diskuterades fram till maj 2011.

3.2 Målgrupp

Beskriv målgruppen för verksamheten och om projektet nått sin målgrupp. Vilka organisationer, vilka grupper av personer, har påverkats och haft nytta av projektets verksamhet dvs. varit resultatmottagare? Avvikelser från ansökan/beslut och anledningar till dessa ska beskrivas

Målgruppen har varit producenter, filmarbetare, näringsliv, offentliga aktörer och besöksnäringen i regionen. Särskilda satsningar har gjorts på barn/unga vad gäller

kursverksamhet och seminarier, unga kvinnor har prioriterats. En Film Commission har en internationell prägel och avsikten i projektet har varit att ta tillvara den etniska mångfalden i regionen.

3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter

Beskriv projektets resultat, om målen nåtts. När, var, hur? Beskriv mätmetod och måluppfyllelse. Har projektet redan gett några effekter (förväntade och oväntade) och vilka effekter kan förväntas komma? Avvikelser från förväntningar i ansökan/beslut och anledningar till avvikelserna ska beskrivas, förklaras och kommenteras.

Målet har varit att Film Commission Jämtland- Trøndelag under projekttiden ska

- locka fem långfilmer, samt ett tjugotal reklam, kort och dokumentärfilmsprojekt till regionen
- att se till att minst 200 ungdomar tar del av kurser i filmarbetarfunktioner
- att minst 100 ungdomar får praktik under filminspelningar
- att minst två nya produktionsbolag etablerar sig i regionen
- att minst fem underleverantörer har profilerat sig mot film
- att ett femtontal företag i regionen har medverkat i kommissionens service
- samt att regionen ska marknadsföras som filminspelningsplats i Europa och USA.

Prosjektet har innfridd målene som er nevnt over:

- I løpet av prosjektperioden har Mid Nordic Film Commission jobbet med ca 80 konkrete produksjoner.
- Fem långfilmer och ca 36 kort-/reklam-/dokumentärfilmer har valt att använda miljöer i regionen.
- Närmare 600 ungdomar har deltagit i projektaktiviteter.
- Ett 40-tal företagare har anlitats och flere har startat filmrelaterad verksamhet.
- Markedsføring av regionen har skjedd gjennom deltakelse på nasjonale og internasjonale arenaer, samt nettverksbygging i den internasjonale filmbransjen.

En rekke effekter av kommisjonens arbeid er imidlertid mer langsiktige og vanskelig å dokumentere. Det gjelder blant annet effekter av markedsføring, kompetanseutvikling og nettverksarbeid. De økonomiske ringvirkningene av filminnspillingene som har skjedd i regionen i perioden er imidlertid tydelige på de større produksjonene. Dette omtales i rapporten fra følgeforskningen (vedlagt).

I prosjektet har en møtt utfordringer som har gitt begrensninger for ytterligere resultat:

- Produksjonsselskap etterspør relevante innspillingsmiljø, samt finansiering fra regionen. Regionen har tydelige fortrinn når det gjelder attraktive innspillingsmiljø, men kan imidlertid ikke konkurrere når det gjelder regional medfinansiering. Behov for sterkere regionale filmfond.
- Produksjonsselskap krever høy kompetanse hos lokale/regionale filmarbeidere. Den regionale filmbransjen mangler kompetanse og erfaring knyttet til spillefilm og større internasjonale produksjoner.

3.4 Övrigt

Annan information som kan vara till nytta för läsaren såsom erfarenheter t.ex. kring planering eller genomförande, resultatspridning, förankring m.m. kring projektet.

3.4.1 Följeforskning

Med medel från KK stiftelsen, har verksamheten inom filmkommissionen studerats under perioden 2009-2010, främst projektets jämtländska del. Följeforskarens roll kan beskrivas som en flexibel utvärderare som följer en verksamhet under projektets gång. Syftet har varit att skapa ett kontinuerligt lärande där innovativa och nyskapande moment återförs till projektet. Samtidigt har följeforskaren behållit en viss distans till projektet för att ha möjlighet till kritisk reflektion. Inte minst har följeforskningen skärskådat hur projektet lyckats leva upp till de kriterier som uppställts, exempelvis vad gäller horisontella mål som jämställdhet och mångfald.[1]

En följeforskarrapport har skrivits (bil 5) den består dels av en SWOT-analys där filmkommissionens möjligheter respektive begränsningar ställts samman i en sammanhållen analys, dels i en analys av film som turism via en studie av filmen Varg.

3.4.2 Evaluering

I forbindelse med avslutningen av prosjektet ønsket styringsgruppen å få gjennomført en ekstern evaluering av prosjektet i forhold til de mål som ble satt. Oppdragsgiver på vegne av prosjekteierne var Sør- Trøndelag fylkeskommune og en ønsket å evaluere følgende:

1. Måloppnåelse i.h.h.t vedlagt prosjektbeskrivelse
2. Effekter av kommisjonens virksomhet med hensyn til følgende punkter
    a. Har kommisjonen hatt en avgjørende rolle i forhold til filminnspillinger som er lagt til regionen i prosjektperioden og/eller produksjoner som er aktuelle for innspilling i regionen etter prosjektperioden?
    b. Har kommisjonens arbeid hatt positiv effekt på den regionale filmbransjen i forhold til for eksempel kompetanseheving og økt oppdragsmengde?
    c. Har kommisjonen bidratt til verdiskaping i reiseliv/næringsliv i regionen?
    d. Har samarbeidet mellom svensk og norsk side gitt en merverdi og i tilfelle hvilken?
    e. I hvor stor grad har filmkommisjonen vært synlig og etablert samarbeid på strategisk og operativt nivå) i forhold til
        i. kommunene
        ii. filmbransjen
        iii. reiselivsaktører
        iv. næringslivsaktører
        v. nasjonale og internasjonale aktører
3. Vurdering av erfaringer med organisering/modell med utgangspunkt i
    a. grenseoverskridende samarbeid svensk – norsk
    b. forankring i eksisterende organisasjoner innen filmområdet (Midtnorsk Filmsenter, Midtnorsk Filmfond og Filmpool Jämtland)
4. Anbefalinger i forhold til en eventuell videreføring

Konsulentselskapet PricewaterhouseCoopers (PwC) fikk oppdraget med å gjennomføre evalueringen. Evalueringsrapporten ble levert 14.5.2011 (vedlegg 6).

3.4.3 Styrgruppens vurdering av projektet

Styringsgruppens oppfatning er at prosjektet har hatt god måloppnåelse, både ift. overordnede mål og de mer konkrete aktivitetsmålene. Prosjektet har styrket filmsatsingen i

[1] *Nytta med följeforskning. En vägledning för utvärdering av strukturfonderna 2007-2013*, Rapport 0069, Tillväxtverket maj 2010.

regionen, både i fylkene hver for seg og samlet, og det har bidratt til økt samarbeid og erfaringsutveksling i Jämtland-Trøndelag. Prosjektet har bidratt til kompetanseutvikling for ungdommer og unge mennesker har fått innblikk i lokale filminnspillinger. Regionen har blitt markedsført både gjennom deltakelse på festivaler og messer, samt markedstiltak som felles hjemmeside. Prosjektet har bidratt til 4 langfilminnspillinger, samt 24 kort-/dokumentar/-reklamefilmer i regionen. Filmkommisjonvirksomhet er et langsiktig arbeid hvor resultatene kan komme flere år etter at prosjektet er avsluttet, effektene må derfor ses i et lengre tidsperspektiv.

Den grenseoverskridende merverdien som er oppnådd gjennom at arbeidet har vært organisert som et Interreg-prosjekt er først og fremst at både Trøndelag og Jämtland har blitt en mer attraktiv region som innspillingssted gjennom å ha et bredere tilfang av locations å tilby, enn hver for seg. Et godt eksempel er filmen Hjem til jul, som ble innspilt både i Østersund og i Stjørdal. Videre er det gjort kartlegginger av bransjen som gjør at man har et større tilfang av aktører å ta av for å bli et attraktivt sted for innspillinger. Databasen som er utviklet gir verdifull informasjon som kan brukes på begge sider av grensen og vil være til god hjelp også etter prosjektperioden. Prosjektet har bidratt til gjensidig kompetanseutvikling og større bevissthet omkring regionens tilbud, og det har bidratt til nettverksbygging, både hos aktører, organisasjoner og på forvaltningsnivå. Jämtland og Trøndelag har forskjellige styrker, Jämtland har fått en rekke konkrete innspillinger, mens det er i Trøndelag at filmbransjen er størst. Det er en av årsakene til at regionen har hatt nytte av et samarbeid.

Det er alltid slik at ting kunne vært gjort annerledes, også i dette tilfelle. Utgangspunktet var at kommisjonærene skulle knyttes tett opp mot de regionale filmmiljøene både i Østersund og Trondheim. På norsk side ble filmkommisjonæren først ansatt i Midt-Norsk Filmsenter, men arbeidsansvaret ble formelt overført til Sør-Trøndelag fylkeskommune som prosjekteier. I ettertid ser man at dette førte til noe uklare ansvarsforhold ift. gjennomføring. Filmkommisjonæren burde i det daglige vært tettere knyttet opp mot det trønderske filmmiljøet i filmsenteret og filmfondet både når det gjelder faglig oppfølging, gjennomføring og koordinering av konkrete tiltak.

Videre har det i prosjektperioden vært permisjoner, sykemeldinger og utskiftinger av folk i og omkring prosjektet. Dette gjelder både i Midt-Norsk Filmsenter, i Sør-Trøndelag fylkeskommune og i styringsgruppen. Dette har vært uheldig ift. kontinuiteten i prosjektet, og det er trolig at man kunne nådd lengre på en del områder hvis dette ikke var tilfelle.

En av oppgavene i prosjektet har vært markedsføring. Dette er et langsiktig arbeid. Da er det spesielt viktig at prosjektleder jobber tett opp mot eksisterende miljø/organisasjoner, slik at erfaringer kan leve videre, prosjektet kan bidra til å styrke eksisterende organisasjoner og at disse kan ha mulighet til å videreføre noen av oppgavene etter endt prosjektperiode. Styringsgruppen er av den oppfatning at filmkommisjonæren på norsk side har hatt en litt for fri rolle til at dette ble optimalt i prosjektet.

I prosjektet har det vært en balansegang mellom ressursbruk på ekstern markedsføring ift. nettverksbygging og forankring regionalt (både overfor offentlige aktører, andre næringer og filmbransjen). På svensk side har man i større grad prioritert regionalt retta jobbing, mens på norsk side har det vært større aktivitet knytta til salg og markedsføring av regionen. Her har man utnytta de to kommisjonærenes sterke sider. De har samarbeidet om en rekke tiltak. Likevel hadde et enda tettere samarbeid på operativt nivå vært mulig og ønskelig.

Følgeforsker Catharina Lundström sier i sin artikkel blant annet at *"Projektet har drivits med högt ställda förväntningar."* Styringsgruppen for prosjektet har i møte i Åre 19.-20.mai drøftet evalueringsrapporten fra PwC og konkludert med at rapporten gir en riktig beskrivelse og vurdering av prosjektet. Sammendraget i rapporten sier blant annet følgende:

"Hovedkonklusjonen er at kvantitative målsettinger for perioden er oppnådd. Aktivitetene er i betydelig grad gjennomført. Det er likevel på flere punkter avvik mellom kommisjonens rapportering av hva som er utført og oppnådd, og hvordan interessentene rundt kommisjonen har opplevd omfang, kvalitet og resultater. Flere av de sterkeste interessentene er ikke fornøyd med kommisjonen arbeid. Styring og løpende oppfølging av kommisjonens prioriteringer og aktiviteter har vært mangelfull i deler av prosjektet.

Observasjoner og vurderinger:
• Markedsføringen har i stor grad vært rettet mot produsenter i et internasjonalt spillefilmmarked. Flere har savnet en sterkere prioritering av markedsføring opp mot nasjonale aktører innenfor alle former for audiovisuelle produksjoner. Videre er reist kritikk mot at det ikke er gjort et godt nok forarbeid i forhold til å etablere oversikt over hva som skal og kan markedsføres. Kartlegging av egen region har skjedd i et mindre omfang og på et senere tidspunkt enn hva som har vært ønskelig.

• Tilbakemeldingen fra produsentene har vært relativt klare på at forventningene til profesjonalitet ikke er imøtekommet. Dette gjelder respons og tilgjengelighet, men også mangelfull forståelse for behov og evne til å respondere på ønsker. De mener kommisjonærene burde hatt lineproducererfaring. Arbeidet synes å bli lite strukturert og for ad hoc basert. Bildet er ikke entydig og yngre produsenter synes å ha hatt en mer positiv opplevelse.

• MNFC har vært aktiv med hensyn på internasjonal nettverksbygging. Flere mener at dette har hatt for høy prioritet på norsk side. Hjemmeside, database over locations og filmarbeidere, produksjonsguide er ferdig/underveis, men i et mindre omfang og på senere tidspunkt enn intensjonen. Det har vært regional nettverksbygging, men trolig ikke like omfattende som egenevalueringen kan gi inntrykk av. Samarbeidet med MNFS og MNFF har ikke fungert i tråd med forventninger fra eierne, senteret og fondet. Norsk kommisjonær har vært lite tilgjengelig. På svensk side har det vært et tettere samarbeid mellom kommisjonæren og regionen enn på norsk side.

• Kurs og seminarer har blitt gjennomført i et omfang i tråd med intensjonen. Kompetanseutviklingen har i mindre grad enn forventet skjedd i et samspill med praksis under produksjoner.

• Det har vært noen effekter på verdiskapning i regionen som følge av forbruk under produksjonene, mens det neppe kan påvises effekter i perioden i form av "filmturisme". Potensialet kan tenkes å være størst i tilknytning til TV-produksjoner, men dette krever i tillegg investeringer i infrastruktur og tilrettelegging i ettertid. Filmkommisjonen kunne hatt sterkere fokus inn mot produsenter av nasjonale TV-dokumentarer /dramaer, herunder bistå kommunene for å øke deres attraktivitet.

• Et problem for den norske delen av MNFC har vært mangelfull styring i tidlig fase. Kommisjonæren har oppfattet seg selv, og i praksis også vært, både daglig leder og kommisjonær. Oppgaven er utført på individuell basis uten den forankring av prioriteringer og planer som en daglig leder normalt ville gjort i sitt styre. Mangel på kontinuitet blant de som skulle gi styrende signaler har heller ikke bidratt positivt.

• Reiselivet har opplevd kommisjonen som en engasjert diskusjonspartner, men den har ikke vært tilgjengelig for å dekke behov for en kontakt med filmfaglig kompetanse i gitte situasjoner. Trønderske kommuner er i svært liten grad kjent med kommisjonens eksistens.

• Det kan konkluderes med at samarbeidet på tvers av landegrensene har gitt merverdi, men at potensialet ikke er tatt ut. En bedre samhandling og arbeidsdeling mellom kommisjonærene kunne bidratt til ytterligere merverdi. Dette kunne også styringsgruppen medvirket sterkere til å oppnå.

• Flere av de forhold som er påpekt fra kommisjonens omgivelser kan knyttes til mangel på kommunikasjon. Dette har svekket tilliten og skapt usikkerhet i forhold til hva kommisjonen reelt har utført. Det har også vært lite skriftlig og muntlig rapportering om aktiviteter fra MNFC til styringsgruppa.

Styringsgruppen mener at erfaringene fra prosjektet, samt evalueringsrapporten, gir et godt

grunnlag for å kunne anbefale videreføring av en filmkommisjon. Evalueringsrapporten kommer videre med følgende anbefaling vedrørende videreføring:

"En filmkommisjon er viktig for å kunne ha en helhetlig filmsatsing. Arbeidet er av langsiktig karakter og en periode på 3 år er for kort periode for å etablere en robust plattform for regionen som en attraktiv plass for audiovisuelle produksjoner. Filmkommisjonen kan vise til resultater som indikerer at man er på riktig vei.

Filmkommisjonen inngår som et av beina i krakken "trøndersk filmsatsing", og alle beina er nødvendige for å ha en velfungerende krakk. Eksempelvis er filmfondet avhengig av det tiltrekkes produksjoner til regionen for å ha noen produksjoner å investere i.

Filmkommisjonsarbeidet bør videreføres som et prosjekt med adskilt styring og økonomi hos en av de virksomheter som eies av de som må forventes å bære den vesentligste del av finansieringen. Mest naturlige alternativer er filmsenteret eller filmfondet. En videreføring må skje i et nært samarbeid med de andre aktørene i bransjen og under god styring og oppfølging fra styringsgruppe og ledelse som representerer både bransjekunnskap og eierne (finansieringskildene). Det må utvikles et sterkere operativt samarbeid med filmsenter, filmfond og toneangivende filmfestivaler for å sikre effektive løsninger og redusere sårbarhet i det enkelte miljø. Samlokalisering er ønskelig, men ingen forutsetning. Representanter for reiselivet har vist interesse for å knytte nærmere relasjoner og samarbeid med filmkommisjonens virksomhet.

MNFC bør beholdes som "merkenavn" og paraplyorganisasjon for filmkommisjonsarbeidet i regionen (på svensk og norsk side). Under dette er det aktiviteter som indikerer at organisering og angrepsvinkel på det fremtidige kommisjonsarbeidet vil kunne utvikle seg ulikt på hver side av grensen. En bør likevel søke å finne så mange synergier som mulig og fortsatt utnytte muligheten av å ha en større region å promotere.

En videreføring på norsk side antas å kreve årlige budsjett på 1,2 mill. kr og bør besluttes for en 3-årsperiode for å sikre nødvendig kontinuitet og gjøre oppgaven attraktiv nok for kvalifiserte medarbeidere. Et nytt interreg-prosjekt hvor filmkommisjonen kombineres med reiseliv kunne vært mulig, men kan være problematisk ut fra prioriteringer som allerede er gjort i Sverige. Det kan være utfordrende å få dagens norske finansieringskilder til å utvide støtten i tilstekkelig grad, og man bør derfor se til andre kommuner og reiselivet. Samtidig må støtten sees i sammenheng med det inntektspotensialet som en vellykket filmkommisjon kan generere både for privat og offentlig sektor.

På kort sikt, ut 2011, bør filmkommisjonen opprettholdes. Ansvaret må legges ett sted, eksempelvis til filmfondet eller filmsenteret, mens oppgavene ivaretas etter en fordeling avtalt mellom de involverte. Det kan være naturlig at styringsgruppen leder arbeidet med å få på plass en midlertidig løsning, herunder hvordan denne skal finansieres."

Styringsgruppen ser at det i første omgang er viktig å få på plass en midlertidig ordning for 2.halvår 2011. På sikt er det aktuelt å videreføre samarbeidet med Jämtland med et nytt interreg-prosjekt som kan delfinansiere virksomheten til en kommisjon.

Styringsgruppen ser den videre prosess slik:

- Varemerket Mid Nordic Film Commission vil videreføres som en felles hjemmeside og database eid av Midtnorsk Filmsenter/-fond og Filmpool Jämtland.
- Midtnorsk Filmsenter, Midtnorsk Filmfond og Filmpool Jämtland starter arbeidet med å utarbeide en søknad om et nytt interreg-prosjekt basert på erfaringene fra dette prosjektet og med utgangspunkt i behov på norsk og svensk side. Til grunn for søknaden er målet om å styrke Midtnorden som filmregion. Neste søknadsfrist er sannsynligvis 31.1.2012, med sannsynlig beslutning senest 31.5.2012.
- I Nord- og Sør-Trøndelag vil Midtnorsk Filmsenter og Midtnorsk Filmfond utarbeide en skisse med konkretisering av oppgaver og ressursbehov for en modell for videreføring av en filmkommisjon som forankret del av deres virksomheter. På

grunnlag av dette sendes søknad om tilskuddsmidler til STFK, TK og NTFK om finansiering av 2.halvår for 2011.

- I Jämtland har det nära samarbetet mellom Jämtland Härjedalen Turism och filmkommisjonæren resulterat i en satsing på film och event genom en förstudie finsiarierat av Tillväxtverket och Regionforbundet. Dette arbeidet må koordineres med et nytt interreg-prosjekt.

4. Indikatorer

Notera att indikatorer både för A (Ekonomisk tillväxt) och B (Attraktiv livsmiljö) kan förekomma i ett projekt.	**Antal enligt projekt-beslut**	**Resultat vid projekt-slut**	**Kommentarer**
Antal kvinnor 15- 24 år som deltar i projektet.	100	118	
Antal kvinnor yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	200	196	
Antal män 15- 24 år som deltar i projektet.	100	94	
Antal män yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	100	112	
Antal deltagande företag med kvinnligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	5	12	
Antal deltagande företag med manligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	7	28	
Antal deltagande företag med mixat ägande som deltar i projektaktiviteter.	3	4	
Resultat indikatorer			
(A) Antal formella gränshinder som projektet bidrar till att undanröja.			
(A) Antal undanröjda upplevda gränshinder.			Filmfrakt/ tull över gränsen för teknik, ej löst.
(A) Antal kvinnor som deltar i gemensamma utbildningar och praktik.	100	109	
(A) Antal män som deltar i gemensamma utbildningar och praktik	100	112	
(A) Antal kvinnliga studenter som studerar del av sin utbildning i det andra landet.			
(A) Antal manliga studenter som studerar del av sin utbildning i det andra landet.			
(A) Antal nyetablerade och vidareutvecklade gränsöverskridande kluster.	2	2	Branschnätverk - locationscouts och filmarbetare
(B) Etablerade institutionella samarbeten.	1	1	Ingen film commission men Samarbete Filmpool Jämtland och Midt norsk filmsenter
(B) Nya och vidareutvecklade metoder för stads- och landsbygdsutveckling.			

5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalt mervärde

Beskriv projektets gränsregionala mervärde. Mervärdet kan ha flera dimensioner t.ex. Europeiskt-, politiskt-, institutionellt-, socialekonomiskt- och/eller socialkulturellt mervärde. Se programmanualen 1.1.1. Beskriv uppnådda resultat som blivit möjliga genom Interregprojektet och som inte varit möjliga att nå om projektet drivits bara på ena sidan om gränsen.

Tillväxt inom de kreativa näringarna är viktig för att stärka regionens varumärke och image som en kreativ dynamisk tillväxtregion. Regionen Jämtland-Trøndelag med diversifierade miljöer som inland, fjäll, storstad och kust -hav och väl utvecklat kommunikationsnät, har haft ambitionen att på ett slagkraftigt och intresseväckande sätt markadsföra sig i en och samma Film kommission. En gemensam Film kommission skulle bli mer rationell och ge ökat mervärde än två separata. Filmproduktion med synliggörande av och tillgång till resurser på bägge sidor gränsen i form av miljöer, filmarbetare och infrastruktur, skulle skapa mervärden i form av ökad omsättning av varor & tjänster i regionen. Bilden av regionen utåt i film och media skulle stärkas, och bidra till att utveckla besöksnäringen.

Jämtland-Trøndelag är den första svensk-norska region som tagit initiativ till ett samarbete om en gemensam film kommission. Filmkommissionen skulle skapa tillväxt, skapa fortsatt samarbete genom den kompetensbank som byggts upp med helt nya jobb i regionen, filmindustri skapar nya jobb i en ny bransch. Här såg projektet många fördelar med att resurser finns på båda sidor gränsen. I Jämtland finns en styrka inom animerad film och dokumentärfilm, i Tröndelag är man starkare inom fiktion, och där finns ett större urval vad gäller filmarbetarresurser.

Filmpoolen og filmsentret har etablerat samarbete med felles hemsida felles databas med uppgifter om infrastruktur, yrkesverksamma filmarbetare och tillgänglig teknik på bägge sidor om gränsen, vilket öppnar för vidare samarbete över landsgränserna. Projektet har och haft möjlighet att erbjuda locations på både norsk och svensk sida i en och samma filminspelning (Hjem til jul).

Nätverket skulle bli mer omfattande vad gäller film- TV- reklam/mediabransch, och mer resurssparande, ambitionen var att kunna rekrytera från vår gemensamma region istället för i normala fall våra storstadsregioner. Samordningsvinster fanns även vid framtagande av trycksaker, samt den gemensamma databasen.

Regionen har gemensamt flera attraktiva fördelar, från Åre-Östersund airport, Vaernaes lufthavn kommer man snabbt till fjäll, kust , storstadsmiljö och landsbygd.

I evalueringsrapporten kommer det fram følgende:

"Merverdi som følge av samarbeid mellom Norge og Sverige
En filmkommisjon som er grenseoverskridende gir en større region med et mer variert innhold å markedsføre. Videre kan det oppnås synergier gjennom fellesløsninger og arrangementer som favner begge sider av grensen. I tillegg kan kommisjonærene etablere en arbeidsdeling som effektiviserer arbeidet og reduserer kostnadene.

Erfaringene tilsier at dette i noen grad er oppnådd. Det er avholdt felles kurs og seminarer og en av filmproduksjonene har vært på begge sider av grensen. Dette har også gitt mulighet til dialog og læring mellom filmarbeidere på tvers av grensen.

Kommisjonærene har hatt ulike prioriteringer hvor den norske har markedsført regionen internasjonalt, mens den svenske har kartlagt muligheter og bygd nettverk og løsninger i regionen. Dette er neppe en bevisst arbeidsdeling som har omfattet hele regionen. Det er derfor en risiko for at det i hovedsak er Trøndelagsfylkene som er markedsført internasjonalt, og at kartlegging og nettverk kun er bygd lokalt på svensk side.

Det kan konkluderes med at samarbeidet har gitt merverdi, men at potensialet ikke er tatt ut. En bedre samhandling og arbeidsdeling mellom kommisjonærene kunne bidratt til ytterligere merverdi. Dette kunne også styringsgruppen medvirket sterkere til å oppnå

Merverdi av og løsninger for svensk-norsk samarbeid En videreføring av MNFC i form av et norsk-svensk samarbeid vil opprettholde markedsføringen av en større region med et bredere tilbud til markedet. Det er en merverdi i seg selv å dekke et større geografisk område med et rikere utvalg av locations.

En felles filmkommisjon vil være kostnadsreduserende i deltakelse på festivaler, markedsmateriell, felles databaser og annen "infrastruktur", utvikling og gjennomføring av kurs, seminarer og andre kompetansefremmende tiltak. Filmarbeiderne på begge sider av grensen vil også få et større marked. Motsatt vil selvsagt trekke behov for noe samordning innenfor en større enhet som tross alt vil ha to ulike geografiske lokasjoner i det daglige.

Uansett hvordan utviklingen vil være i det korte og lengre perspektivet bør man beholde MNFC som et prosjekt eller organisatorisk overbygging. Under denne paraplyen kan filmkommisjonsarbeidet på norsk og svensk side utvikle seg noe ulikt i det korte perspektivet. Til tross for dette bør det likevel løpende ses på hva det kan samarbeides om."

5.2 Bättre miljö

Beskriv projektets verksamhet och resultat inom miljöområdet. Hur har projektet bidragit till en förbättrad miljö ex. förbättringar/minskningar av miljöstörande verksamhet genom nyttjande av bättre teknik, gjorda investeringar, miljöinformation eller utbildningar, aktivt val av bästa miljölösningar, användning av förnyelsebara resurser eller bättre nyttjande av icke förnyelsebara resurser, avfallsbegränsning och återanvändning m.m.?

Mid Nordic Filmcommission hensyntar miløet når det gjelder transport og bruk av ikke fornybare ressursser. Projektet har försökt att ha ett miljöfokus i den mån det varit möjligt; resor med tåg, miljövänliga drivmedel till bilar, rekomendationer-uppmuntran till närproducerad mat till filmteam etc.

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Beskriv projektets verksamhet och resultat kring förbättring av jämställdheten. Särskilda insatser och verksamheter som har genomförts inom ramen för projektet och som bidragit till förbättrad jämställdhet mellan kvinnor och män.

Projektet har haft möjlighet att påverka jämställdheten vid egna arrangemang av kurser, workshops och liknande. Projektet har således medfört ökade möjligheter för kvinnor att utvecklas inom film.

5.4 Etnisk mångfald och integration

Beskriv projektets verksamhet och resultat kring etnisk mångfald och integrationen. Särskilda insatser och verksamheter inom ramen för projektet som har bidragit till att minska diskriminering, säkra etnisk mångfald och öka integrationen m.m.

Alle kurstiltak har vært rettet mot en bred målgruppe med ambisjoner om å nå alle relevante målgrupper. Det er ikke arrangert spesielle kurs rettet mot særskilte målgrupper, som personer med samisk eller flerkulturell bakgrunn. Deltakerne på tiltakene har imidlertid hatt en variert bakgrunn og flere har innvandrerbakgrunn. Det har blitt informert om kursene gjennom Filmpool og Filmsenter sine nettverk samt gjennom skoleverk.

6 Informationsinsatser och skyltning av projektet

Projektledare,projektägare, filmkommissionärer har lagt stor vikt vid att media och andra organisationer har uppmärksammat projektet. På hemsidan www.midnordicfilm.com finns tydlig information om projektet, övriga hemsidor som www.filmpooljamtland.se och www.midtnorskfilm.no har också bidragit till att sprida information om projektet. Lokaler där projektet bedrivs har skyltats med Interreg och EU – logotypes. Vid mediakontakter har det tydligt framkommit att projektet finansieras från EG:s regionala utvecklingsfond. Det er imidlertid en utfordring at journalistene ikke alltid er like flinke til å skrive at det er et interreg-prosjekt, selv om filmkommisjonen understreker det hver gang.
Trycksaker,broschyrer,rollup,informationsblad har producerats och spridit inormation om projektet nationellt och internationellt.
Annonsering har skett vid viktiga branschevenemang.Gemensam marknadsföring genom www.scandinavianlocations.org.

Film är medialt, då George Clooney (via projektet) gästade regionen under 5 dagar i januari 2010 skrevs 187 artiklar i nationell press, 48 artiklar i internationell press. Vi kunde även summera 30 radio och TV inslag.

Inspelning "The girl with the dragon tattoo" Alsen april 2011

INTERREG www.interreg-sverige-norge.com	**Program för Europeiskt territoriellt samarbete 2007-2013** www.interreg-sverige-norge.com	**EUROPEISKA UNIONEN** **Europeiska regionala utvecklingsfonden**

Underskrift			
Undertecknad försäkrar att: Uppgifter som lämnas i rapporten, inklusive bilagor/vedlegg, är riktiga och att eventuella kopior av handlingar som bifogats i rapporten stämmer överens med originalen. Samtidigt medges att: All personinformation som finns i rapporten får publiceras på Internet och i annat informationsmaterial. Övrig information om att projektet fått stöd, om projektets aktiviteter, resultat, kostnader m.m. samt att hela eller delar av läges- och slutrapporter får publiceras på Internet och i annat informationsmaterial.			
Datum 5/7 -11	Ort Åre	Datum 5/7 -11	Ort Åre
Organisation Filmpool Jämtland		Organisation Sør-Trøndelag fylkeskommune	
Svensk projektansvarig kontaktperson eller projektledaren Eva Asp		Norsk prosjektansvarlig kontaktperson eller prosjektleder Hilde Vistnes	
Namnförtydligande EVA ASPLING		Namnförtydligande HILDE VISTNES	